

Voorstel voor de liturgie

- Voorzang Ps. 89: 7 en 8 (OB)
- Votum(/groet)
- Zingen Ps. 68: 9 en 11 (NB)
- Wetslezing
- Zingen Ps. 78: 2 (NB)
- Gebed
- Schriftlezing Hand. 28: 16 – 31
- Zingen Gez. 21: 1 en 3 (Liedb.)
- Preek/tekst Hand. 28: 20
- Zingen Ps. 130: 3 en 4 (NB)
- Dankgebed
- Inzameling gaven
- Slotzang Gez. 399: 4 (Liedb.)
- Zegen(bede)

Opmerkingen die (eventueel) gemaakt kunnen worden bij de Schriftlezing

- A) We lezen het laatste stukje van het laatste hoofdstuk uit het Bijbelboek Handelingen. Dat is ook het laatste hoofdstuk van de Bijbelse geschiedenis (ongeveer te dateren in 61 – 63 n. Chr.)
- B) Hiermee is de Bijbelse boodschap, vanuit Jeruzalem, het meest dicht bij ons gekomen, namelijk in de plaats Rome. Hoe is het daarna verder gegaan? Dat vertelt de Bijbel niet meer, maar geschiedenisboeken vertellen ons hoe het Evangelie in West-Europa verder gebracht is, zodat ook wij hier in NL ervan konden horen, en... tot geloof in de Here Jezus konden komen.
- C) Dit stukje is ook het laatste stukje over het leven van Paulus. Wat is hierna met hem gebeurd? Er zijn verschillende gedachten hierover: Is zijn doodstraf toch binnen afzienbare tijd voltrokken? Of, heeft hij zijn vrijheid herkreten en heeft hij het Evangelie toch verder naar Spanje kunnen brengen? Of is hij weer teruggegaan naar het Oosten (Jeruzalem)? Ook dat vertelt de Bijbel ons verder niet. Het is wat dat betreft een open einde, zodat het accent niet zozeer valt op de persoon en het leven van Paulus, maar des te meer op de woorden die van hem bewaard zijn gebleven in de Bijbelse boodschap. Hij spreekt in dit gedeelte over de “Hoop van Israël”.

TEKST

Hand. 28: 20 *“Want om de hoop van Israël draag ik deze keten”. (NBG-'51)*

PREEK

Gemeente van onze Here Jezus Christus, gasten,

Op kamers...

Voor een jongere die vandaag luistert, zou het volgende kunnen gelden: Misschien ben jij dit jaar op kamers gegaan of zou je dat graag binnenkort doen. Misschien vanwege je studie? Of voor je werk of een periode van stage? Voor een groter deel van de luisteraars geldt, dat je in het verleden wel eens een periode op kamers hebt gewoond. Vaak is dat best wel een intensieve tijd. Naast het zorgen voor jezelf, voor je eigen levensonderhoud, ben je namelijk vooral bezig met je studie of je werk. Je hebt een missie, een doel in je leven. Je wilt iets bereiken. En... daar ga je helemaal voor, je stort je er helemaal op... althans als je niet opgaat in de vrijblijvendheid van het studentenleven....

Ook Paulus op kamers

Het klinkt misschien apart, maar ook de apostel Paulus zit op kamers. Zo komen we hem tegen in het gedeelte van de Bijbel dat we gelezen hebben. Er staat namelijk in Handelingen 28: 30 dat hij voor een periode van twee jaar een woning huurde in Rome. Dat zal niet veel meer geweest zijn dan een enkele ruimte, ergens in deze grote wereldstad. Veel meer kon hij uiteraard niet betalen (net zoals studenten vandaag op hun budget moeten letten....) En in grote steden kan het huren van een kamer nogal in de papieren lopen. Ook dat is bekend.

Gastvrij maar niet vrij

Het is mooi om te lezen hoe Paulus zijn huis openzette voor iedereen. Mooi om zo van je huis, van de plek waar je woont, waar je leeft een gastvrije omgeving te maken. Omdat Paulus vanuit een open hart voor het Evangelie graag iedereen wilde bereiken met de blijde boodschap, zette hij ook de deuren van zijn huis open. *“Hij ontving allen, die tot hem kwamen”*. Iedereen werd gastvrij onthaald. Maar hoewel hij gastvrij was, was Paulus zelf niet helemaal vrij. In vers 16 werd al gesproken over een soldaat die hem moest bewaken, die dus voortdurend bij hem was. In de tekst van vandaag, vers 20, wijst hij ook op de keten die hij draagt. Paulus is in afwachting van zijn proces voor de keizer. Tot die tijd is hij een gevangene. Het lijkt erop dat Paulus ook letterlijk ketenen droeg, als hij er ook zo duidelijk naar verwijst *“deze keten”*. Het was bekend dat gevangen soms vastgeketend werden aan hun bewakers, zodat je ook niet in het donker van de nacht stiekems zou kunnen ontsnappen.

Hij wilde naar de keizer te Rome gaan

Waarom is Paulus daar in Rome? Wat is zijn bedoeling? Paulus heeft een tijdje terug zich op de keizer beroepen in het proces dat tegen hem werd aangespannen. We kunnen daarvan lezen in Hand. 25: 11. Als Romeins burger kon Paulus een beroep doen op dit Romeins burgerrecht. De Joodse leiders eisten dat Paulus voor het Sanhedrin in Jeruzalem terecht zou staan. Als dat zou gebeuren, dan zou de hele kwestie rond Paulus slechts behandeld worden als een binnen-Joodse religieuze aangelegenheid. Maar Paulus beroept zich bewust op de keizer. Niet om de joodse leiders te beschuldigen of te pleiten voor zijn eigen vrijheid, maar om duidelijk te maken dat het hier gaat om dingen die de hele wereld aan gaan. Het is een zaak van wereldwijde verkondiging. Paulus werd hierin bemoedigd door de woorden van de Here Jezus zelf, die in een nacht aan hem duidelijk maakte dat hij ook in Rome van Hem zal getuigen (Hand. 23: 11). Zo krijgt Paulus ook in Rome, de indrukwekkende hoofdstad van de toenmalige wereld, de kans te getuigen van de hoop die in hem leeft. Midden in het centrum van de wereldmacht en het centrum van de religies van de wereld, mag Paulus getuigen van de Ene God Die leeft. Die verwachting noemt Paulus in het vers dat vandaag centraal staat, Hand. 28: 20, zo krachtig **de hoop van Israël**.

Hoop of wanhoop?

Een mooi woord 'hoop'. Hoop is dat je vooruit kunt kijken. Dat je je ergens aan vast kunt houden. Dat er houvast, zekerheid is in het leven. Zolang er hoop is, kun je verder. Of zoals een bekende uitdrukking zegt: hoop doet leven. Je gunt iedereen een hoopvol leven. Je wilt mensen die vastgelopen zijn, graag iets van hoop, van een lichtpuntje geven. Want als er totaal geen hoop meer is... Dan komen we terecht bij wanhoop of hopeloosheid. Dan heb je geen uitzicht, geen verwachting, geen houvast. Wij laten ons in het leven vaak leiden door wat we zien of doordat we denken te weten wat er gaat gebeuren. Als je iets moois hebt om naar uit te kijken, bijvoorbeeld jouw verjaardag, dan krijg je een blij gevoel dat er iets moois staat te gebeuren. Maar als je weet dat je morgen een bezoek aan de tandarts moet brengen, is ons gevoel en verwachting heel anders gekleurd. Welke dingen kleuren onze grote verwachtingen? Kun je positief naar de toekomst kijken? Of kleuren alle negatieve berichten in de media, van ziekte, oorlogen en rampen, jouw toekomstverwachting donker, somber.

De kern van de boodschap van de Bijbel kan ook met dat ene woord worden samengevat: hoop. De Bijbel wil ons allemaal, of we nu van het Joodse volk zijn of van niet-Joodse komaf, hoop geven voor de toekomst. Heeft u in uw leven echt iets om aan vast te houden? Of zal het ijdele hoop blijken te zijn.... Is datgene waar we het van verwachten uiteindelijk leeg...? De Bijbelse boodschap is een boodschap van hoop, die nooit leeg is. Deze hoop ligt vast, verankerd in het bloed van de Here Jezus aan het kruis en Zijn opstanding uit de dood.

Toch hoopvol!

Nu is het treffend dat uitgerekend Paulus die op dat moment geketend is, en moet wachten op de uitspraak van zijn vonnis, de keizer moet immers nog een beslissing in zijn zaak nemen, dat hij in die situatie spreekt over hoop. Dat maakt zijn woorden extra krachtig. Bij alle onzekerheid is hij hoopvol gestemd. En wil hij ook anderen ermee bemoedigen. Wat is dan het geheim van dat houvast, van die hoop?

De hoop van Israël

Wat is die hoop van Israël? Waar keek, en waar kijkt Israël nog steeds, naar uit? Waar kan Israël zich aan vasthouden? Er loopt een rode draad door de Bijbel van Gods beloften aan Zijn volk Israël. Van Gods bedoeling met Zijn volk en via hen met de hele wereld. Daarom is Paulus niet de eerste Joodse man die spreekt over hoop en uitzicht. We lazen met elkaar het slot van Handelingen. Dat is het tweede boek dat Lukas geschreven heeft. Of althans, het tweede boek welke bewaard is gebleven en bij ons bekend is geworden. Zijn eerste boek, het Evangelie naar Lukas, eindigde ook met een gesprek over 'hoop'.

De Emmaüsgangers

De twee mensen, die we vaak de Emmaüsgangers noemen, liepen samen met Jezus naar het huis waar zij verbleven. Ze wisten echter op dat moment niet dat het de opgestane Heer was, die met hen meeliep. Ze bespraken met Jezus hun Joodse verwachting. "Wij echter leefden in de hoop, dat Hij het was, die Israël verlossen zou." Ze spraken over Jezus als de Messias, zonder te beseffen dat ze ook met Hem spraken. Ze dachten dat Jezus nog gestorven en begraven was. Dat was immers het laatste wat op hun netvlies gegraveerd stond. Ze hadden grote verwachtingen van Jezus toen Hij nog leefde. Ja, Hij zou het wel eens kunnen zijn Die Israël gaat verlossen. Maar de hoop was in wanhoop en hopeloosheid omgeslagen, toen het leek te eindigen met de kruisiging van Jezus op Golgotha. Toen hadden ze geen verwachting meer. En zo waren ze, diep teleurgesteld, naar huis vertrokken. Maar tijdens dit gesprek, tijdens deze ontmoeting met Jezus gebeurt er iets met hen. Al tijdens het gesprek begint er iets te branden in hun harten. Een nieuwe vlam, een nieuwe hoop, een nieuwe verwachting. Thuis, toen Jezus het brood brak, werden hun ogen weer geopend en mochten ze ontdekken dat Hij niet alleen de Hoop van Israël wás, maar dat Hij het ook ís! Ze ontdekten dat de Schriften, dat boeken van Mozes en de profeten op Jezus betrekking hadden en dat zo deur naar Gods toekomst geopend wordt.

Vlak voor Jezus' hemelvaart

Ook in het begin van het Bijbelboek Handelingen (1: 6) wordt gesproken over Joodse verwachtingen bij de discipelen. De discipelen hebben ondertussen het bijzondere mogen ontdekken, dat Jezus is opgestaan uit de dood. Ook heeft Jezus 40 dagen lang in vele gesprekken met zijn discipelen gehad over het Koninkrijk van God. Dat gaf voor de discipelen weer nieuwe hoop en verwachting over grote dingen die staan te gebeuren. Zij durfden het aan de vraag aan Jezus te stellen. "*Gaat het binnenkort gebeuren?*" "*Gaat U, Here Jezus dat nu doen?*" "*Wordt, wat we al heel lang hopen, binnenkort*

realiteit?” “Gaaf U, het koningschap voor Israël herstellen?” Dat is wat de discipelen hoopten en naar uitzien. Dat is wat zij verwachten. Jezus geeft niet als antwoord, dat ze de verkeerde vraag stellen of een verkeerde verwachting hebben. Dat is helaas in de uitleg van dit vers, ook in preken, wel vaak de discipelen verweten. Maar deze vraag van de discipelen is terecht en de hoop is realiteit. Jezus geeft echter wel duidelijk aan, dat de Vader alleen het moment weet, waarop het allemaal gaat gebeuren. Tegelijk geeft Jezus wel aan dat onderweg daar naartoe het Evangelie, het verlossende Woord de wereld in gebracht moet worden. En zo wordt, op een diepe manier, ook het Koninkrijk van God gebouwd en de wederkomst van Christus in heerlijkheid voorbereid.

Het koningschap van Israël

De ‘**hoop van Israël**’ houdt in dat God Zijn volk zal verlossen van al zijn vijanden. Dat het koningschap van David hersteld zal worden. Dat is teken dat God regeert voor altijd. Deze hoop is terecht. Want God heeft het beloofd, dus Hij zal het doen. Hij heeft aan Abraham beloofd dat hij en zijn nageslacht gezegend zullen zijn, en velen met hen. God heeft het beloofd aan David, dat er altijd een zoon van David op de troon zal zitten. In het Bijbelboek Handelingen wordt stukje bij beetje duidelijk op welke manier dat zichtbaar en werkelijkheid gaat worden. Elke keer weer, in elke vertelling en geschiedenis, wordt een stukje van het antwoord van Jezus op de vraag van de discipelen duidelijker.

Verschil tussen Joodse en christelijke verwachting

De gelovige Joodse mensen kijken, op grond van het eerste gedeelte van de Bijbel, wat wij het Oude Testament noemen, met deze verwachting naar de situatie in de wereld en zeggen: “Deze belofte is nog geen werkelijkheid geworden. Kijk maar naar de wereld. Er is nog geen verandering gekomen voor Israël”. Maar christenen mogen met deze belofte nu verder kijken. Christenen mogen zeggen: met Jezus is deze hoop weer levend geworden. Door opstanding van de Here Jezus Christus is er hoop. Ook Paulus mocht dat ontdekken. Toen de levende Here Jezus zelf aan hem verscheen onderweg naar Damascus, werd Paulus van een fanatiek vervolger, een actieve verspreider van de blijde boodschap van de levende Heer.

Voorrecht te mogen delen in het koninkrijk van God

Het is een voorrecht dat wij, van niet-Joodse afkomst, ook mogen delen in het Koninkrijk van God. Dat we samen met Israël mogen uitzien naar Gods heerschappij in de wereld. Dat we mogen bidden om de doorbraak van Gods rijk. Niet wij geven Israël hoop, maar Israël heeft ons hoop gegeven. Niet de kerk komt in de plaats van Israël, maar deze boodschap van hoop, is allereerst bedoeld voor Gods eigen volk. Maar ook wij mogen er in delen.

Het hart van Paulus

Met de woorden, ‘hoop voor Israël’, raken we aan het hart van de verwachting van het volk van God én het hart van Paulus. Hij zette zich, na zijn bekering, met overgave in om allereerst Joodse gemeenschappen te vertellen over die hoop van Israël. In Hand. 13: 14 lezen we over Paulus in de synagoge te Antiochië. Maar als zij niet openstaan voor het getuigenis van Paulus, brengt hij de boodschap ook aan niet-Joden (vers 46). Toch bleef Paulus steeds eerst naar de synagogen gaan, bijvoorbeeld in Hand. 14: 1, te Ikonium. Daar was een gedeelte van de Joodse gemeenschap die samen met Paulus de hoop in Christus mocht ontdekken. Als hij in Korinthe weer verzet en laster als reactie op zijn boodschap moet ontvangen, geeft Paulus aan dat hij voortaan naar de heidenen, de niet-Joden, zal gaan om hen te vertellen over de hoop die in hem leeft (Hand. 18: 6). Toch betekent dat niet dat Paulus nu de synagogen links laat liggen. Het hetzelfde hoofdstuk (18) vermeldt alweer

van Paulus dat hij de synagoge te Efeze bezoekt. Met als doel? Uiteraard hen ook weer te bereiken met het Evangelie en de hoopvolle belofte daarin.

Ook in Rome, eerst de Jood

Ook als hij in Rome aankomt, vers 16 van de Schriftlezing, houdt Paulus de volgorde aan, die hij ook in zijn brief aan christenen te Rome geschreven heeft: eerst de Jood en ook de Griek (Rom. 1: 16 e.a.). Omdat hij onder 'huisarrest' staat, kan hij nu niet zelf naar de synagoge toegaan, maar nodigt hij (wellicht per brief of via een boodschapper) de Joodse leiders, voormannen van de synagogen uit. (Er waren zeker 7 synagogen in Rome van die tijd bekend). "Mannen, broeders..." Hij rekent zichzelf uiteraard nog steeds onder het Joodse volk, en noemt ook zijn volksgenoten 'broeders'. Nog steeds klopt Paulus op de deur van het Joodse volk, met het diepe verlangen dat zoveel mogelijk volksgenoten deelgenoot worden van dezelfde hoop waar hij uit mag leven.

Nogmaals: Wat is die hoop?

Wat is die hoop? Wat betekent het om te mogen delen in die hoop? Dat kunnen we leren van Israël. Niet een individuele toekomst verwachting, waarbij mensen alleen gericht zijn op, en nieuwsgierig zijn naar hun eigen (toekomstige) leven. Maar dat God zal laten merken dat Hij Koning is over heel Israël en over heel de aarde. De hele wereld is van Hem. En het begin van Gods koninklijke heerschappij over de aarde is gekomen door de komst van de Messias, de Here Jezus Christus. Het wacht nog op de definitieve, volkomen doorbraak van Zijn Rijk. Dan zal het eeuwige Rijk van vrede aanbreken. Ziet u daar ook zo naar uit? Verlangt u daar ook naar? Geeft die zekere toekomst ook voor u vandaag hoop?

Wat verbindt ons met Israël?

Nee, het is niet de hedendaagse politieke situatie van het land Israël, die ons verbindt aan het volk Israël. Het is ook niet dat bijzondere mooie, prachtige land, waar je ook als natuurliefhebber je hart aan kan ophalen. Het is ook niet een soort innerlijke sympathie met het volk. Maar Gods beloften, de Bijbel zelf maakt een verbinding tussen het Joodse volk en haar verwachting en de christelijke gemeente en haar verwachting. Alleen door het geloof in Jezus Christus delen wij in die hoop. De opstanding van Jezus Christus geeft een ieder hoop op herstel van het Koningschap. Dat betekent ook voor het Joodse volk alleen in Christus. Er is geen hoop voor hen buiten Christus om.

Geen heils-egoïsme

Het woord egoïsme, dat kennen we allemaal wel. Dan ben je heel veel met jezelf bezig. Je denkt aan jezelf en niet aan de ander. Zo kan er ook heils-egoïsme zijn. Dat je wat de genade van God betreft, ook alleen maar gericht bent op jezelf. Dat kan op twee verschillende manieren. Allereerst door de blijde boodschap niet door te geven aan anderen. Door niet door te vertellen wat je van God mag ontvangen. Maar het kan ook op een andere manier, dat je namelijk vergeet van wie je het hebt gekregen. Dat we dankzij Gods werk binnen het volk Israël, kunnen weten van Gods reddend handelen. Dat we doordat de eerste mensen die tot geloof kwamen, Joodse mensen, het Evangelie niet voor zichzelf hielden, maar dat deelden met anderen en de wereld in trokken om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Moeten wij nu naar Israël gaan om hen te vertellen over deze hoop? Om aan alle joodse mensen het Evangelie te brengen? Paulus nodigt hen van harte uit om met hen in gesprek te gaan. Paulus is zelf uit het Joodse volk. We zouden nu zeggen, een Messias belijdende Jood. Het is vooral ook aan hen de taak om, net zoals Paulus, te spreken met zijn eigen volksgenoten. Om anderen te laten delen in de hoop.

Doorbraak?

Is er hoop op spoedige doorbraak bij het Joodse volk? Er zijn signalen over het volk van God dat in de Joodse synagogen Messias belijdende Joden zijn die van binnenuit getuigen. Ook is er het signaal dat het aantal Messias belijdende Joden sterker groeiende is. Wat mij persoonlijk is bijgebleven van één van de reizen naar Israël waren orthodoxe Joden die aan christenen vroegen om voor hen te bidden. Wat duidt dat op een diepe manier een verbondenheid aan. Wellicht is het moment dichtbij dat velen de Messias gaan ontdekken. Bidden we voor hen? Kennen we zelf die hoop? En leven we eruit en delen we er vanuit aan anderen? Het is de hoop van Israël.

Amen.